

Konsultatīvās padomes "Izglītība visiem" sanāksme

Attālinātās mācības Covid-19 pandēmijas laikā un pēc tās Latvijā un pasaulē.

Sanāksmes laiks: 2020. gada 16. decembris

Sanāksme notiek tiešsaistē – Zoom platformā.

Sanāksme sākas: 14.00

PROTOKOLS Nr. 26

Sanāksmi vada: **Ilga Šuplinska**, konsultatīvās padomes "Izglītība visiem" priekšsēdētāja, Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministre

Sanāksmē piedalās:

N.p.k.	Vārds, uzvārds	Institūcija
Konsultatīvās padomes dalībnieki vai deleģētie pārstāvji		
1.	Ilga Šuplinska	Izglītības un zinātnes ministrija
2.	Rūdolfs Kalvāns	Latvijas Izglītības vadītāju asociācija
3.	Andris Gribusts	Izglītības tehnoloģiju asociācija
4.	Baiba Moļņika	UNESCO LNK
5.	Elita Barisa	Latvijas Nacionālais kultūras centrs
6.	Elīna Petrovska	Pārresoru koordinācijas centrs
7.	Emīls Anškens	Latvijas Jaunatnes Padome
8.	Gundega Zemture	Biedrība Vecāki par izglītību
9.	Gunita Kovaļevska	Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija
10.	Inga Vanaga	LIZDA
11.	Iveta Vērse	Biedrība "Izglītības attīstības centrs"
12.	Jānis Volberts	Izglītības un zinātnes ministrija
13.	Kārlis Kravis	Nodibinājums "Iespējamā misija"
14.	Madara Freivalde	Latvijas Nacionālā bibliotēka
15.	Maija Burima	Daugavpils Universitāte
16.	Marta Viļuma	Latvijas Studentu Apvienība
17.	Lolita Rūsiņa	Kultūras ministrija
18.	Guntars Catlaks	Izglītības un zinātnes ministrija
19.	Ināra Dundure	Latvijas Pašvaldību savienība
20.	Elīza Dāldere	Latvijas Studentu apvienība
21.	Inga Akmentiņa- Smildziņa	Nodibinājums "Fonds Mammām un tētiem"

Novērotāji, eksperti, sanāksmes organizatori		
22.	Alise Oļesika	UNESCO LNK
23.	Inita Juhņēviča	Izglītības kvalitātes valsts dienests
24.	Kitija Balcare	UNESCO LNK
25.	Laura Treimane	Pastāvīgā pārstāvniecība OECD un UNESCO
26.	Baiba Martinsone	LU PPMF

Darba kārtība

- 1. Ievadvārdi**
- Ilga Šuplinska, Izglītības un zinātnes ministre, KP "Izglītība visiem" priekšsēdētāja
- Baiba Moļņika, UNESCO LNK ģenerālsēkretāre
- 2. Attālinātās mācības: no krīzes uz iespējām**
- Ilga Šuplinska, Izglītības un zinātnes ministre, KP "Izglītība visiem" priekšsēdētāja
- 3. Aptaujas par Skolu pedagogu un skolēnu nodrošinājumu ar datortehniku rezultāti**
- Ināra Dundure, LPS padomniece izglītības un kultūras jautājumos
- 4. "Dzīve ar Covid-19: Novērtējums par koronavīrusa izraisītās krīzes pārvarēšanu Latvijā un priekšlikumi sabiedrības noturībai nākotnē"**
- Baiba Martinsone, Latvijas Universitātes, Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes profesore
- 5. Diskusija**
- Konsultatīvās padomes dalībnieki
- 6. Kopsavilkums un noslēgums**

1.

Ilga Šuplinska, atklājot sanāksmi, sveic visus Konsultatīvās padomes dalībniekus un akcentē, ka Latvija tāpat kā citas pasaules valstis mēģina izprast, kādi ir tās resursi, kapacitāte, atbalsta sistēma, ko var izmantot, lai atbildētu uz COVID 19 krīzes radītajiem izaicinājumiem. Attālinātā mācīšanās var kļūt par daļu no šīs problēmas risinājuma. Ministre dod vārdu Baibai Moļņikai, kas lūdz sanāksmes dalībnieku atļauju ierakstīt tiešsaistes sanāksmi, lai varētu sagatavot protokolu.

Baiba Moļņika pateicas par Izglītības un zinātnes ministres līdzdalību UNESCO Globālajā izglītības sanāksmē, kas notika 22.10.2020., kurā starptautiskie partneri izvirza izglītību pasaules atveseļošanās stratēģijas centrā Covid -19 laikā un pēc tā. Globālā izglītības sanāksme noslēdzās ar "Izglītība pēc COVID-19: Globālās izglītības sanāksmes deklarācija" izveidi. Baiba Moļņika piemin deklarācijas galvenos akcentus. Viens no akcentiem ir tas, ka atlabšanas procesa centrā ir jābūt izglītībai, domājot par visāda veida līdzdalību, lai skolu atvēršanas

process ir drošs un iekļaujošs. Otrs akcents ir atbalsts skolotājiem, pievēršanās skolotāju apmācībai un profesionālajai darbībai. UNESCO Ģenerālsēkretāre iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar UNESCO dalībvalstu aptaujas rezultātiem, kas uzrāda tendences starp vairāk un mazāk attīstītajām valstīm, kur parādās atšķirības, kāda veida atbalsts skolotājiem ir pieejams. Trešais akcents, kas tika iekļauts deklarācijā, ir ieguldījums prasmju attīstībā, īpaši sociālie-emocionālās prasmes. Ceturtais akcents, ko piemin Baiba Moļņika ir digitālā plaista, kurā UNESCO brīdina, ka mazāk attīstītajās dalībvalstīs bērnu un jauniešu spējai izglītoties stājas pretī viņu iespējas piedalīties attālinātajā mācību procesā. Deklarācijas ieskata noslēgumā, Baiba Moļņika piemin, ka konsultatīvās padomes sanāksmē piedalās Laura Treimane, kas pārzina OECD un UNESCO sadarbības procesus, kā arī stratēģisko attīstību un varēs atbildēt uz sanāksmes dalībnieku jautājumiem diskusijas laikā.

UNESCO ģenerālsēkretāre izstāsta tiešsaistes sanāksmes „satiksmes noteikumus”, uzsverot to, ka sanāksmes dalībnieki tiks aicināti uzdot jautājumus un diskutēt pēc visu prezentāciju noklausīšanās. Savus jautājumus lūgums ierakstīt tērzētavā, lai ziņotāji ar tiem var iepazīties laicīgi un sagatavot atbildes.

2.

Ilga Šuplinska sniedz ieskatu Izglītības un zinātnes ministrijas redzējumā par attālinātajām mācībām un šī mācību procesa atbalstu, kurā uzsver dalību Valsts pētījumu programmas noslēguma diskusijā, kur pētnieki un eksperti no Latvijas augstskolām ir veikuši nozīmīgus pētījumus visdažādākajās jomās. Pirmkārt, par digitālās pratības kursiem, skolotāju digitālo kompetenci, digitālo resursu izpratni un to, kāda šobrīd ir situācija digitālo resursu jomā Latvijā. Tika minēti arī konkrēti ieteikumi tehnoloģiju aprikojumā un konkrētās atbildības indivīda, institucionālajā un valsts līmenī. Ministre min, ka var redzēt labu darba materiālu tiem uzdevumiem, kas ir izvirzīti Izglītības un zinātnes ministrijai, virzoties tālāk pēc Izglītības likuma nostiprinātās attālināto mācību definīcijas, skaidrojot to sabiedrībai, un, veidojot Ministru kabineta noteikumus par attālināto mācību procesa realizēšanu un īstenošanu. Tajā brīdī, kad attālinātā mācību procesa definīcija tapa, konsultējoties ar ekspertiem, definīcijai palika divi aspekti - pirmais, ka attālinātās mācības ir process, kurā izglītojamie mācās izmantot Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas un otrais, ka izglītojamie fiziski neatrodas vienā telpā ar pedagogu.

Ilga Šuplinska akcentē, ka mērķtiecīgi ir izdevies panākt, ka definīcija neierobežo konkrēto izpildījumu- mācību procesu organizāciju - tikai saistībā ar tiešsaistes nodarbību, bet tā ir paplašinātās realitātes piedāvāšana. Tas nozīmē, ka attālinātais mācību process ārpus krīzes, kā viena no būtiskām sastāvdaļām ietver sevī komponenti, kurā skolotājs ir definējis kādu uzdevumu, kas skolēnam, izmantojot problēmrisināšanas spējas, kreatīvās spējas un pašvadīto mācīšanos ir jāatrisina, dodoties uz dažādām vietām, kas nav saistītas ar attālinātā mācību procesa izpratni krīzes situācijā, kurā skolēns atrodas mājās un skolotājs savā darba vietā. Ministre min, ka ir izdevies panākt šī jēdziena plašāku izpratni, kas tiks izmantota, strukturējot norādījumus, nepieciešamos dokumentus un, veidojot atbalsta sistēmu.

Ilga Šuplinska iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar attālinātā mācību procesa ieviešanas mērķi visā mācību procesā. Tika panākts, ka attālinātais mācību process ir kvalitatīva klātienē procesa sastāvdaļa. Tā ir iespēja mācīties attālināti, neatrodoties izglītības iestādē, bet ar konkrētu skolotāja mācību uzdevumu, ierodoties muzejā vai uzņēmumā, darbojoties tai vidē, ko nodrošina simulācijas un paplašinātā realitāte. Pieejamība rodas tajā brīdī, kad tiek runāts par līdzvērtīgu izpratni resursu nodrošināšanā, jo pieejamības otrs aspekts ir tas, ka skolēnam tiek nodrošināta iespēja apgūt viņam nozīmīgus kursus, pat ja tie netiek piedāvāti konkrētā izglītības iestādē, jo tiek paplašinātas mācību iespējas, kas iesaistās procesa nodrošināšanā un kādā veidā skolotājs, kā galvenais virzītājs spēs šo procesu sakārtot. Attālinātajā mācību procesā ir svarīga

arī personalizācija un satura diferenciacija, jo nākotnes izglītība ir saistīta ar to, ka diagnosticējot konkrētā bērna spējas un talantus, skolotājs ar tehnoloģiju atbalstu spēs personalizēt un diferencēt mācību saturu.

Ilga Šuplinska uzsver, ka Izglītības un zinātnes ministrijas departamenti un aģentūras ir izstrādājušas Ministru kabineta noteikumu projekta karkasu, kurā ir iezīmētas tematiskās grupas, kas ir tālāk attīstāmas. Pirmais, par ko tiek domāts, iesaistot attālināto mācību procesu mācībās ārpus krīzes, ir tas, cik liela proporcionalitāte varētu būt saistīta ar šo mācību formu jeb veidu. Salīdzinošie dati tika iegūti vairākās pasaules valstīs, tie ir pārbaudīti un balstīti rekomendācijās. Pasaulē un Latvijā turpināsies diskusijas par to, kāds termins būtu attiecināms uz attālināto mācību procesu. Šajā krīzes periodā ir vairāki ne tik labvēlīgi faktori, kas ietekmē to, ka attālinātais mācību process tiek uztverts ačģārnī un viens no iemesliem ir tas, ka šī digitalizācijas iespēja ir atnākusi ļoti strauji krīzes variantā. Ministre atzīst, ka tehnoloģiju bagātināts mācību process ir visaptverošākais termins, kas ir saistīts arī ar attālināto mācību procesu. Diskusija, kas ritēs izstrādājot Ministru kabineta noteikumus, noteikti būs aktuāla tēma zinātniekiem vēl vairāku gadu garumā. Izglītības un zinātnes ministre informē, ka Ministru kabineta noteikumos tiks apskatīta resursu kopa skolēnam un skolotājam, lai attālinātās mācības varētu notikt kvalitatīvi..

Ilga Šuplinska iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar informāciju par 2020. gada finansējuma pārdali no Izglītības un zinātnes ministrijas budžeta.

Ilga Šuplinska informē par tehnoloģiju un digitālo mācību resursu pieejamību mācīšanās atbalstam. 6000 datoru piegāde skolām noslēgsies līdz Ziemassvētkiem. Turpinās darbs pie tiešsaistes mācību vides un tiešsaistes mācību resursu izstrādes. "Skola 2030" ietvaros, notiek darbs pie repozitorija izstrādes, tiek pilnveidota materiālu krātuve kompetenču pieejā. Tiek piedāvāti gan atbalsta rīki, gan metodiskie ieteikumi, regulāras tiešsaistes konsultācijas skolotājiem, kas ir vebināru un atsevišķu konsultāciju formātā. Akcentē digitālo mācību resursu nozīmi un piemin trīs svarīgākās platformas, kas būtu jāizmanto kā atbalsta mehānisms gan Konsultatīvās padomes pārstāvjiem, gan skolu vadībai: digitāli "Skola2030" mācību līdzekļu paraugi, pilnveidota TavaKlase.lv platforma. Ikvienam skolotājam un skolēnam bezmaksas piekļuve *Britannica School* enciklopēdiskai mācību resursu krātuvei trīs grūtības pakāpēs no sākumskolas līdz vidusskolai.

Ilga Šuplinska sniedz ieskatu 2020./2021. mācību gada aktualitātēs. Galvenie akcenti: mācību posmu sasniedzamie rezultāti un konkrētās vadlīnijas, ko nedrīkst pazaudēt krīzes situācijā, Valsts pārbaudes darbi un ar tiem saistītās izmaiņas, piemēram tas, kādā veidā tie tiks organizēti, ja krīzes situācijas risinājumi nerodas tik ātri. Trešā joma ir atbalsts, kurā varēs iesaistīties individuālu problēmu risinājumā vai organizācijas jautājumos kā konkrētā skolā, tā arī izglītības un pašvaldības līmenī.

Prezentācija – 1. pielikumā.

3.

Ilga Šuplinska akcentē Izglītības un zinātnes ministrijas sadarbību ar Latvijas Pašvaldību savienību un dod vārdu *Dr.sc.admin*. Inārai Dundurei, Latvijas Pašvaldību savienības padomniecei izglītības un kultūras jautājumos, kura sniedz ieskatu Latvijas Pašvaldību savienības aptaujā par skolu pedagogu un skolēnu nodrošinājumu ar datortehniku rezultātiem.

Ināra Dundure informē, ka tika veikta konkrētāka aptauja ar mērķi saprast situāciju ar Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju aprīkojumu, jo aptaujas tika veiktas gan Edurio

platformā, ko veica Izglītības un zinātnes ministrija, gan Latvijas Izglītības un zinātnes ardobiedrība (LIZDA), gan Latvijas Pašvaldību Savienība (LPS) par interneta pieslēgumu.

Ināra Dundure piemin, ka būtiska problēma pastāv Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju tehniskajā uzturēšanā, tas nozīmē, ka līdz šim pašvaldībā viens no speciālistiem varēja strādāt ar visām izglītības iestādēm, tagad ir situācija, ka lielākajās skolās ir jābūt atsevišķiem speciālistiem katrā skolā, bet reģionos šo speciālistu skaits ir nepietiekams.

Aptaujā tika noskaidrota izglītības iestāžu, pedagogu un skolēnu apgāde ar datoriem, planšetdatoriem un planšetēm. Lai varētu saprast šo pārklājumu vajadzību visā Latvijā, tas tika sadalīts līdzīgi kā Centralizēto eksāmenu rādītāji – republikas pilsētas, pašvaldību pilsētas un lauku teritorijas. Atbildes uz aptaujas jautājumiem neiesniedza tikai desmit izglītības iestādes, pārējās iestādes iesniedza atbildes uz visiem aptaujā norādītajiem jautājumiem.

Aptaujas rezultāti par nepieciešamo IKT aprīkojumu pedagogiem parāda, ka pavasarī vairāki pedagogi brauca uz skolām strādāt un šī problemātika neparādījās, jo izmantoja dažādas metodes, šobrīd pedagogi vairāk strādā no mājām un uzskata, ka darbam no mājām, sevišķi ārkārtas situācijas apstākļos ir nepieciešams nodrošinājums, kas svārstās no 34- 40 procentiem atkarībā no apdzīvotas vietas.

Izdarot secinājumus par veiktās aptaujas rezultātiem, Ināra Dundure akcentē, ka izglītības iestāžu pedagogu un skolēnu nodrošinājums ar datoriem un planšetēm ir nepietiekams, lai attālināti nodrošinātu kvalitatīvas izglītības pieejamību valstī un izmantotu digitālos resursus kompetencēs balstītas izglītības satura ieviešanā. Ir pieaugusi sociāli- ekonomiskā ietekme saistībā ar interneta pieslēguma kvalitāti un skolēnu iespējām iegūt kvalitatīvu izglītību.

Aptaujas rezultāti liecina, ka ir nepietiekams, lēns interneta ātrums vairākās izglītības iestādēs un mājāsniecībās, jo aptaujātās 176 izglītības iestādes uzskata, ka tām nav interneta pieslēgums, kas nodrošina atbilstošu datu pārraidi attālinātam mācību procesam. Skolām nav nodrošināts optiskā kabeļa “Pēdējās jūdzes pieslēgums” un projekts “Nākamās paaudzes tīkli lauku teritorijās”.

Ināra Dundure piemin arī aptaujāto izglītības iestāžu komentārus par attālināto mācību procesu, kuros tiek minēts, ka ir vērojama izdegšana pedagogiem un arī skolēniem, jo ir skolēni, kas attālinātā mācību procesa laikā saskaras ar nopietnām psiholoģiskām problēmām, noslēdzas sevī. Ir skolēni, kuriem ir radies psiholoģiskais diskomforts tāpēc, ka nav atbilstoša datora un nav tehnisku iespēju pieslēgties tiešsaistē kopā ar citiem klases biedriem, jo interneta nodrošinājums ir tikai no vecāku telefona un pieslēgties var tikai pēc vecāku darba laika un tāpēc pazeminās iespējas apgūt mācību programmu.

Ināra Dundure izsaka priekšlikumus, kā iespējami īsā termiņā ikvienā Latvijas skolā nodrošināt pilnvērtīgu attālināto mācību procesu un ieviestu tādus tehnoloģijas risinājumus, kas ļaus pielietot mūsdienu vajadzībām atbilstošu digitālo mācību saturu un metodes izglītības procesā. Priekšlikumi ietver sevī ieteikumu atvērt valsts finansētu programmu skolēnu, pedagogu un izglītības iestāžu nodrošinājumam ar stacionārajiem datoriem, planšetdatoriem un planšetēm. Lai novērstu sociālekonomiskās situācijas ietekmi uz skolēnu iespēju saņemt kvalitatīvu izglītību, ieteikums ir kā prioritāti noteikt skolēnu apgādi ar nepieciešamo datortehniku, priekšroku dodot bērniem no maznodrošinātajām un daudz bērnu ģimenēm.

Tiek uzsvērts, ka ir svarīgi Digitālās transformācijas pamatnostādņēs iekļaut tēmu par skolēnu, pedagogu un izglītības iestāžu nodrošinājumu ar IKT tehnoloģijām- mācību platformām, Web kamerām, stacionāriem datoriem, planšetdatoriem un planšetēm, jo tas šajā dokumentā šobrīd nav iekļauts.

Prezentācija – 2. pielikumā.

Ministre dod vārdu Baibai Martinsonai, kura sniedz ieskatu pētījumā "Dzīve ar Covid-19: Novērtējums par koronavīrusa izraisītās krīzes pārvarēšanu Latvijā un priekšlikumi sabiedrības noturībai nākotnē". Tika pētīti ilgtermiņa un īstermiņa riski ģimenēs ar bērniem un iespējama vardarbības pieaugšana. Pētījuma ietvaros, notika diskusija ar Labklājības ministriju, bet daļa secinājumu ir saistīti ar izglītības procesu.

Baiba Martinsone raksturo trīs pētījumus, kas bija notikuši- starptautisko pētījumu "Stress un tā pārvarēšana ģimenēs ar bērniem", kurā no Latvijas piedalījās 2559 respondenti, kuru atbildes tika ievāktas pirmā ārkārtas stāvokļa laikā, kurā sadarbojās Japānas, ASV un Meksikas kolēģi. Otrs pētījums ar nosaukumu "Faktori, kas nodrošina sekmīgu attālinātos mācīšanu" ir apkopojis 1543 respondentu datus. Trešajā pētījumā "Vardarbības pieredzes un uzvedības pētījums pirmreizējās ārkārtas situācijas laikā" piedalījās Rīgas Stradiņa Universitātes pētnieki un šim pētījumam ir ļoti liela reprezentatīvā izlase - 2608 respondenti.

Starptautiskā pētījumā "Stress un tā pārvarēšana ģimenēs ar bērniem" rezultāti parāda notikušo ārkārtas stāvokļa laikā četrās valstīs – Meksikā, Japānā, Amerikā un Latvijā. Respondenti novērtēja savu stresa līmeni pirms pandēmijas un pēc pandēmijas. Visās valstīs vecāku pašnovērtējumā stress statistiski nozīmīgi pieauga, bet Latvijā rādītāji nav tie augstākie, salīdzinājumā ar citām valstīm. Tas tiek izskaidrots ar to, ka pavasarī Covid-19 epidēmija nebija tik plaša. Latvija ir īpaša ar salīdzinošiem datiem, kur tai ir pirmā vieta būtiskajā rādītājā "Bailes par bērnu nākotni", kas bija ļoti interesanti, jo nevienā no valstīm un nevienā no vecāku aprakstošām atbildēm nebija runa par attālināto mācību procesu. Latvijā respondenti sniedza vairākas atbildes, kas saistās ar mācību satura realizāciju, kas izraisīja stresu vecākos, bērnos un skolotājos. Kad kvalitatīvās atbildes tika analizētas, tika konstatēts būtisks secinājums, ka galvenais stresa avots ģimenēs ar bērniem ārkārtas situācijas laikā ir sociālā un fiziskā distancēšanās un darba stress. Pirmajā vietā izvirzās attālinātā mācīšanās, kas ietvēra šī procesa organizēšanu un palīdzības sniegšanu mācību laikā, piemēram, pildot kopā mājasdarbus.

Citi secinājumi no aptaujas ir tādi, ka liela daļa respondentu, kas ir 41,6 procenti nesaņēma nekādu atbalstu un tikai 3,9 procenti respondentu atbalsts nebija nepieciešams. Citi respondenti atzīmēja, ka saņēma atbalstu tieši no izglītības iestādes, ko sniedza direktori, skolotāji vai atbalsta personāls. Iegūtie dati ļāva pētniekiem izdarīt secinājums, ka skola ir vienlaicīgi gan stresa avots, gan arī resurss atbalsta sniegšanai.

Galvenie pedagogu pētījuma rezultāti parāda to, ka veiksmīgāk attālināto mācīšanos izdodas īstenot tiem skolotājiem, kas pārveidojuši uzdevumus, lai efektīvāk sniegtu atgriezenisko saiti, pārskatījuši sasniedzamos stundu mērķus, sadarbojušies ar kolēģiem un pieturējušies pie iepriekš rūpīgi izstrādāta dienas vai nedēļas plāna. Sistēma, struktūra un prognozējamība rada psiholoģisko drošību, jo drošības sajūtai ir divas dimensijas – fiziskā drošība un psiholoģiskā drošība, kas ir ļoti būtiskas.

No ģimeņu pētījuma var redzēt, ka lielāks stress ir gados jaunākiem vecākiem un daudz bērnu vecākiem, savukārt, lielāks attālināto mācību stress parādās gados vecākiem un vairāku bērnu vecākiem. Mazāks attālināto mācību stress ir tiem, kam ir izteiktas finansiālas problēmas, jo viņiem parādās citas prioritātes.

Baiba Martinsone uzsver, ka pandēmijas laikā mēs katrs esam sociāls gadījums, palīdzībai ir jāseko katram bērnam, jo palīdzība, ko Latvijā sniedz daudz bērnu ģimenēm, maznodrošinātām ģimenēm ir efektīva un ar to Latvija ir īpaša. Pētījuma rezultāti parāda, ka šāda veida palīdzība nebija pieejama citās pētījumā iesaistītajās valstīs, izņemot Amerikas Savienotās Valstis, Kalifornijas štatu, kur skolā turpināja darboties virtuves un ar autobusu bērniem tika nogādāts ēdiens. Latvijā ir labas iestrādes sociāla atbalsta sniegšanai sabiedrības sociāli neaizsargājām grupām. Pelēkajā zonā palika ģimenes, kurām nav trīs bērni, ja vecākiem ir divi bērni, tad tie ir ārpus jebkuras palīdzības, jo neskaitās daudz bērnu ģimene, tomēr viņiem palīdzība arī ir nepieciešama. Gados jaunākiem vecākiem, kuriem ir stress un mazāki bērni arī partnerattiecībās parādās grūtības, viņi ir vairāk emocionāli vardarbīgi.

Prezentācijas noslēgumā **Baiba Martinsone** sniedz sanāksmes dalībniekiem ieteikumus. Būtu vienoti jāsamazina apgūstāmais mācību saturs, kā arī atbilstoši jāatvieglo eksāmeni. Otrs ieteikums ir aicinājums skolotājiem sadarboties un dalīties savās zināšanās, īpaši veidojot mācību materiālus tiešsaistes stundām. Professore uzsver, ka ne visiem mācību materiāliem ir jābūt digitāliem, bet ir jādod skolēniem mājasdarbi drukātā veidā, jo mācības tikai digitālajā vidē iedarbina divus procesus – lasīšanu un rakstīšanu, kas bērniem ar speciālām vajadzībām vai ar mācīšanās traucējumiem ir vājie punkti. Skolas ir kā kanāls atbalsta sniegšanai un tām ir jāklūst par nozīmīgu, koordinējošu centru atbalsta sniegšanai katram bērnam, neatkarīgi no sociālā statusa, pašvaldības vai deklarētas dzīvesvietas. Tomēr ir nepieciešama atbalsta personāla lomas pārdefinēšana, kur skolotājs ne tikai uzdod uzdevumus, bet arī ir psihologs vai sociālais pedagogs, kas runā ar bērnu, kas krīzes apstākļos ir ļoti svarīgi. Ieteikumos izskan arī tas, ka vecāku iesaistīšanās bērna izglītībā jāskata kā plašāks jēdziens, jo tas nenozīmē, ka vecāki visu laiku pilda ar bērnu mājasdarbus, bet tā ir kārtības nodrošināšana mājās- labs ēdiens, sarunas, atbalsts, drošība, klusums un miers. Ir nepieciešams labs dienas režīms, lai bērni varētu veidot veselīgus ieradumus, svarīga ir arī intelektuāli interesantas vides veidošana, lai bērnam būtu interesanti atrodoties mājās.

Baiba Martinsone informē, ka ir pieejamas Sociāli emocionālās mācīšanās stundas, kā arī sanāksmes dalībnieki tiek iepazīstināti ar jauno projektu “Garīgās veselības veicināšana skolās”, kas tiek aprobēts Siguldas novadā un šī projekta rezultātā ir gatavi materiāli, kur ir pieejamas skolotāju supervīzijas, stundu plāni no 4-18 gadu vecumam.

Prezentācija – 3. pielikumā.

Ilga Šuplinska akcentē, ka veiktie pētījumi norāda uz to ka vairāk jāpievēršas vecāku iesaistes jautājumam, kā arī jātuvina formālā un neformālā izglītība.

5.

Baiba Moļņika aicina sanāksmes dalībniekus rakstīt savus jautājumus ziņotājiem tērzētavā un aicina Lauru Treimani iesākt diskusiju ar īsu ziņojumu par attālināto mācīšanos pasaulē.

Laura Treimane informē sanāksmes dalībniekus, ka no Latvijas pārstāvniecības OECD un UNESCO puses ir pagājis laiks, cenšoties atbalstīt dalībvalstis krīzes pārvarēšanā, jo īpaši izglītībā. Viens no svarīgiem vadmotīviem izglītībā ir tas, ka krīze ir iespēja pāatrināt izglītības digitalizāciju un izmantot tehnoloģiju sniegtās iespējas. Jautājums ir, kā veidot attālinātās mācības efektīvi, iekļaujoši, ņemot vērā, ka nākotnes sabiedrība būs digitāla sabiedrība. UNESCO visu gadu ir veicis dalībvalstu monitoringu par to, kā valstis tiek galā ar krīzes izaicinājumiem. Ir skaidrs, ka attālinātās mācības vairs nevar būt tikai krīzes vai vienreizējs risinājums, bet tām ir jābūt daļai no mācību procesa. Nenoteiktība pieaug un ir nepieciešama augsta gatavība neparedzamajam, nodrošinot alternatīvas tradicionālajam izglītības procesam, kas notiek klasē jeb skolā. OECD kontekstā ir svarīgi, ka tehnoloģijām ir potenciāls, radīt jaunās pieejas, bet tikpat svarīga ir skolotāja gatavība pilnveidoties un izmantot tās iespējas, kas tiek dotas skolotāju digitālo prasmju attīstīšanai Latvijas izglītības projekts “Tava Klase” ir iekļauts OECD datubāzē kā piemērs operatīvai reaģēšanai uz krīzes situāciju. Uzsver, ka tiks turpināts darbs pie digitalizācijas jautājumiem ar starptautiskām organizācijām.

Diskusijas turpinājumā **Ilga Šuplinska** sniedz atbildes uz sanāksmes dalībnieku jautājumiem, kas tika ierakstīti Zoom sanāksmes tērzētavā.

Atbildot uz **Gundegas Zemtures** jautājumu par datiem ar skolēnu nodrošinājumu ar ierīcēm, interneta pieslēgumu un jaudas pietiekamību, **Ilga Šuplinska** uzsver, ka krīzes situācija atšķiras no situācijas, kas ir ārpus krīzes, taču ministrija strādā, lai atrastu visiem pieejamu risinājumu.

Labs piemērs ir platforma "Tava klase" jo 98 procentu Latvijas mājsaimniecībās ir pieejama televīzija tas nozīmē, ka ārpus krīzes situācijas būs pieejamas minimālais un optimālais nodrošinājums skolai un konkrētam vecumposmam, lai nodrošinātu attālināto mācību procesu. Ir nepieciešama Ināras Dundures pētījuma analīze, lai saprastu, kas ir šis minimums un kas ir ārpus minimuma. Tehnoloģijas nav tikai dators un programmatūra, bet arī simulācijas un citi rīki, kas neparādās mūsu ikdienā.

Atbildot uz **Ingas Vanagas** jautājumu par Covid-19 seku novēršanas līdzekļiem, kur bija paredzēta nauda augstskolu digitalizācijai **Ilga Šuplinska** akcentē, ka finansējums Ministru kabineta noteikumos tiks apstiprināts nākamā gada sākumā, bet tas nav tiešā veidā saistīts ar viedierīču iegādi personālam.

Inga Vanaga akcentē otru jautājumu par attālinātām mācībām no darba vietas vai mājām un aktualizē jautājumus par Darba aizsardzības likuma, Darba likuma un ledzīvotāju ienākumu nodokļa likumu, ja darba devējiem tam nav finansējuma un Covid-19 izplatības risku tas palielina.

Ilga Šuplinska uzver, ka attālinātais mācību process šobrīd tiek piedāvāts no cilvēkam ērtākas vietas, darba devēji ir uzrunāti ar domu, ka ja ir iespēja palīdzēt ar tehnoloģijām, tad tas tiek darīts.

Marta Viļuma uzdod jautājumu par to, kā tiek plānots risināt jautājumu par nepieciešamību pēc psiholoģiska un emocionāla atbalsta studentiem un skolēniem šajos sarežģītajos mācību apstākļos, ņemot vērā, ka lielā mērā jaunieši saskaras ar izdegšanu un depresiju.

I.Šuplinska dod vārdu **Initai Juhņēvičiai**, kura informē sanāksmes dalībniekus par projektu "Pumpurs", kur jau šobrīd ir iespējams nodrošināt psihologa konsultācijas pedagogiem un skolotājiem. Uz šo brīdi 826 bērniem tiek nodrošinātas individuālas psihologa konsultācijas un 168 bērniem tiek nodrošinātas cita veida konsultācijas, ko nodrošina cits atbalsta personāls. Pumpura projekta ietvaros, ir iespēja šo atbalstu nodrošināt lielākam skaitam bērnu, kas izsaka šādas vēlmes.

Baiba Martinsons iesaka pedagogiem lielāku uzmanību veltīt attiecību veidošanai ar skolēniem, jo attiecības ir sadarbības un mācību disciplīnas veidošanas pamatā.

Marta Viļuma akcentē augstākās izglītības iestāžu studentu problēmu ar mācību materiālu limitētu pieejamību, jo ne visi materiāli ir pieejami digitālajās datubāzēs un šī aspekta dēļ studentiem e- studiju vidē neizpildās pamatprasības uz materiālu daudzumu.

Ilga Šuplinska piemin, ka šis jautājums ir jārisina iesaistot studentu pašpārvaldes un augstskolu vadību. Nākamajā, digitalizācijas posmā, Izglītības departaments ir aktualizējis jautājumu par atvērto zinātņu un pieejamiem resursiem augstākajā izglītībā, lai šo procesu studentiem padarītu pieejamāku.

Inga Akmentiņa- Smildziņa aktualizē jautājumu par vecāku informēšanu par dažādām ar attālināto mācīšanos saistītajām grūtībām un to risinājumiem

Ilga Šuplinska informē, ka būs pieejama plašāka akcija "Attālinātais mācību process", kurā gan no izglītības komponentes, gan no mācību metodikas daudzveidības, gan no statistikas viedokļa tiks skaidrots skolotājiem, vecākiem un skolēniem, kādas ir iespējas, kas saistītas ar attālināto mācību procesu.

Inga Vanaga aktualizē jautājumu par atbalsta personāla pietiekamu skaitu Covid-19 seku mazināšanā. Ja nav šī personāla, tad arī nevar laicīgi, pilnvērtīgi risināt Baibas Martinsones aktualizētos priekšlikumus, jo nepieciešama iesaistīto pušu sadarbība un noteiktu speciālistu atbalsts.

Ilga Šuplinska uzsver, ka atbalsta personāla pilnveidošanai ir pievērsta uzmanība, meklējot finansējumu, kā atbalsta personālam var mainīt šo slodzes jautājumu. Krīzes laikā ir maksimāli jācenšas izmantot tie resursi, kas ir pieejami un ir jārisina problēma neatkarīgi no resursu pieejamības vai trūkuma.

Baiba Moļņika atgādina sanāksmes dalībniekiem, ka Konsultatīvā padome ir domāta, lai katrs no tās dalībniekiem nāktu ar savu pienesumu un izceļ Gunitu Kovaļevsku, kura informē, ka attiecībā uz psiholoģisko atbalstu - gan bērni, gan pieaugušie var to saņemt no Valsts bērnu tiesību aizsardzības Uzticības tālruņa psihologiem, atbalsts pieejams 24 stundas diennaktī. Aicina sanāksmes dalībniekus dalīties ar to, kas ir izdarīts šī gada laikā, lai palīdzētu tikt galā ar pandēmijas radītajām sekām.

Vārds tiek dots **Andrim Gribustam**, kurš akcentē, ka Izglītības tehnoloģiju asociācija pirmajā pandēmijas vilnī kopā ar E-klasi, uzdevumi.lv, soma.lv un Edurio platformām bija cieši iesaistījušies, lai palīdzētu skolām, skolotājiem un skolēniem ar dažādiem mācību resursiem un risinājumiem.

No mācību materiālu kvalitātes viedokļa ir svarīgi, ka bērniem un skolotājiem ir pieejamas tehnoloģijas, ar kuru palīdzību var veikt dažādos mācību uzdevumus. No tehnoloģiju skatu punkta inovācijas turpinās un rodas daudz un dažādi risinājumi, kā padarīt šo procesu maksimāli efektīvāku un draudzīgāku.

Vārds tiek dots **Ingai Vanagai**, kura akcentē, ka ir svarīgi saprast, kuri no ziņotāju priekšlikumiem un kāda laika ietvaros tiks īstenoti. Tiek uzsvērts, ka ar diskusiju vien nepietiek, ir nepieciešamas atbildes, lai atvieglotu darbu pedagogiem.

Ilga Šuplinska akcentē, ka Latvijas Pašvaldību savienības pētījuma materiāls tiks rūpīgi analizēts un tehnoloģiju risinājums tiks pakāpeniski atrasts.

Baiba Moļņika aicina izteikties **Aurēliju Ievu Druvieti**, kura informē sanāksmes dalībniekus par sabiedrisko mediju jomu. Attālināto mācību tēma ir viena no nākamā gada satura prioritātēm, īpaši Latvijas radio. Ir gaidāmi vairāki projekti, piemēram, attālināto mācību nodrošināšana, tehnoloģiskais atbalsts, kā arī garīgā veselība un mentālā veselība kā satura virziens. Plānots darbs pie šī satura izplatīšanas jauniešu vidū.

Guntars Catlaks informē sanāksmes dalībniekus, ka tika rīkoti atbalsta pasākumi vecākiem "Skola2030" ietvaros. 2021. gada pavasarī tiek plānots atjaunot šādu pasākumu ciklu.

Elita Barisa vērš sanāksmes dalībnieku uzmanību uz to, ka visi iepriekš minētie problēmjautājumi- tehnoloģiskais nodrošinājums, pedagogu digitālās prasmes, izglītojamo emocionālā trauksme - pastāv arī profesionālajā izglītībā, tādēļ šo jautājumu risināšana un statistika būtu jāskata kompleksi - visos izglītības veidos.

Gundega Zemture akcentē, ka vecākās klasēs skolēniem arī ir nepieciešamas klātienē nodarbības, lai mazinātu stresu. Varbūt var apsvērt arī 7. -12. klasēm klātienē mācības uz maiņām ar jaunākām klasēm, lai palīdzētu noturēt izglītības pieejamību.

Guntars Catlaks informē, ka arī vecākajās klasēs, turpinoties krīzes situācijai otrajā semestrī, ir nepieciešams periodisks klātienes darbs, kas tiks plānots.

Vita Brakovska informē sanāksmes dalībniekus par pasākumu Krāslavas vidusskolā, kurā ar Zoom platformas palīdzību pedagogi un vecāki darbosies Zoom istabās ar mērķi sekmēt sekmēt sadarbību šajā izaicinājumā pilnajā laikā.

Elita Barisa uzsver, ka katrai organizācijai ir jārod veids, kā atbalstīt pedagogus. Šajā semestrī Latvijas Nacionālais kultūras centrs ir organizējis ļoti daudz kursus gan digitālo tehnoloģiju apgūšanai, gan psiholoģiskam atbalstam un jaunā satura apgūšanai. Rezultātā skolotāji, kuru dalība šajā pasākumā bija apmēram 800 ir patiesi gandarīti, aicinām meklēt veidus, ka sniegt atbalstu skolotājiem.

Ingai Akmentiņa-Smildziņa atzīmē, ka vecāki tiek informēti par aktuālo situāciju, bet ir nepieciešams plānveidīgums šīs informācijas nodošanā. Šis process tiešā veidā attiecas uz kapacitāti, kuras nav. Ir nepieciešama regulāra informācija, arī tāda, kas ir iedrošinoša, jo vecāku stresa līmenis ir liels, ir nepieciešams psiholoģiskais atbalsts un ticība, ka situācijas uzlabosies.

Ilga Šuplinska uzsver, ka no 2021.gada janvāra tiks uzsākta attālinātā mācību procesa kampaņa, kur būtu ļoti svarīga sadarbības partneru iesaiste.

Baiba Martinsone atbalsta ideju, ka krīzes situācijā ir jāatmet domāšana par “es” un “viņi”. Šajā gadījumā krīzē atrodas pilnīgi visi- gan tie kas vada valsti, gan tie, kas māca bērnus, gan paši bērni. Tā ir absolūta bezprecedenta situācija, un tāpēc svarīgi ir stiprināt izglītības nozari.

Baiba Moļņika atgādina sanāksmes dalībniekiem par mērķauditorijām, kam vēl ir jāpievērš uzmanība - pirmsskolas izglītība, pieaugušo izglītība un profesionālā izglītība.

Inga Vanaga piekrīt un uzsver, ka pirmsskolas pedagogs bija, ir un būs pirmajās rindās. Ir nepieciešams piemaksāt pirmsskolas pedagogiem par darbu paaugstināta riska apstākļos.

6.

Sanāksmes noslēgumā Izglītības un zinātnes ministre **Ilga Šuplinska** pateicas ziņotājiem un diskusijas dalībniekiem un aicina sanāksmes dalībniekus līdz 18.decembrim paust savu interesi par līdzdalību darba grupā, kas tiks izveidota, lai apspriestu IZM sagatavoto Ministru kabineta noteikumu projektu par attālinātajām mācībām.

Ilga Šuplinska noslēdz sanāksmi ar aicinājumu kopīgi strādāt, lai pārvarētu krīzi, kas veiksmīgi notiks tikai tad, ja mēs katrs savā vietā būsīm stipri, būsīm koleģiāli, saprotoši un vērsti uz mūsu bērnu nākotni.

Sanāksme slēgta: 16.00

Sanāksmes vadītāja: Ilga Šuplinska

Protokolēja: Alise Oļesika

Pielikumi:

1. Prezentācija “Attālinātās mācības: no krīzes uz iespējām”, Ilga Šuplinska

2. Prezentācija "Aptaujas par Skolu pedagogu un skolēnu nodrošinājumu ar datortehniku rezultāti", Ināra Dundure

3. Prezentācija "Dzīve ar Covid-19: Novērtējums par koronavīrusa izraisītās krīzes pārvarēšanu Latvijā un priekšlikumi sabiedrības noturībai nākotnē", Baiba Martinsone

Pielikumi pieejami šeit: <https://failiem.lv/u/m8fhf7n96>